

ERDÉSZ SZEMMEL A MAGYAR PUSZTASZIL ÁR- NYÉKÁBÓL²

Domokos Gergely

Csemetekert Vezető

Az Erdészeti Lapok 1997. évi februári számában olvasható cikke (Erdészszemmel a mongóliai pusztaszil árnyékából), *dr. Tóth Béla* a faj honosítója - elterjesztője és legjobb ismerője alapos részletességgel válaszolt. (EL 1999. évi márciusi szám. Tapasztalatok a pusztaszil termesztéséről.) Mindkét cikk a faj sokoldalú alkalmazási lehetőségét vagy esetleges hibáit, korlátait taglalja.

Engem, mint csemetetermelő erdészt pedig az indít további hozzászólásra, hogy kis hazánkban ezt a „tájidegennek” minősített fajtát is száműzni akarja a természetvédelem.

Szerintük ki kell irtani az akácot, nemes nyárat, fekete diót, vörös tölgyet stb., egyszerűen azért, mert nem „őshonos” faj.

Az Erdővédelmi Szakosztály kihelyezett gyűléseivel is járva itthon és szomszédainknál azt tapasztalom, hogy a leginkább visszatérő erdővédelmi probléma a vadkár több százmilliós nagysága. Ugyancsak súlyos milliókat költ a szakma kerítés építésére és fenntartására, továbbá vadtakarmányozásra. A Lapokban is állandóan visszatérő gondolat a természetyszerű erdő témája az elegyetlen ültetvényszerű erdőkkel szemben.

---

² Eredetileg megjelent az Erdészeti Lapok 2002 decemberi számában..

Reprint megjelentetésével Dr. Tóth Béla honosítói munkájának kívánunk emléket állítani, egy olyan fajtát/fajtát ajánlva a szakközönség figyelmébe, mely a folyamatosan romló környezeti feltételek mellett is megállhatja a helyét.

Alföldi Erdőkért Egyesület Kutatói Nap

Püspökladány 2021.11.10

. A turkesztáni-*puszta szil* (*Ulmus pumila* L.) talán egyik legalkalmasabb faj voltna ezen törekvésekhez, a hántás- és rágáskárok „természetszerű” kivédésére. Hazai és nemes nyár, akác, száraz homoki fenyves alá-közé ültetve magas tápértékű ún. „rágó” fafaj. Ahogy dr. Tóth Béla is említi nagyon jó vissza- szerző, sarjadjóképeséggel bír, elbok- rosodásra, villásodásra hajlamos, ezért a cserjeszint, a második koronaszint kialakításával jól betölti a talaj- és törzsárnyaló szerepét is, elősegítve a főfafajok természetes ág-tisztulását. A lassan növő tölgyekkel együtt ültetve viszont azokat egy-két év alatt elnyomja és így helytelen módon alkalmazva agresszív gyomfaként viselkedik. Néhány helyen ezért nem szeretik.

Dr. Kapusi Imre volt szíves rendelkezésre bocsátani egy laborvizsgálati eredményt 1990-ből. Az alábbi kis táblázat a turkesztáni szil lombos és csupasz vesszejének főbb beltartalmi értékeit közli egyéb tömegtakarmánnyal összevetve.(1. sz táblázat)

Sokoldalú további alkalmazására látványos és reprezentatív példa Hajdú-szoboszlón látható. A város főutcája, amely már csak egy évig viseli a négyes főút csaknem elviselhetetlen átmenő forgalmát, visszakapta eredeti, régi nevét, és a „Szilfák alja út” mindkét oldala be is van ültetve sorfának nevelt turkesztáni szilekkel, melyek a decemberi kemény fagyokig zöldellnek.

A debreceni Mészáros Díszfaiskola többféle színes lombú és ún. alakfát - gömb, jegenye, szomorú változatot olt erre az alanyra.

Csemetenevelése csak jó és gyors csírázóképesége miatt könnyű, egyébként az öntözés és gyomlálás miatt épp olyan igényes és költséges, mint a fehérynár, nyír, platán, éger stb

Alföldi Erdőkért Egyesület Kutatói Nap

Püspökladány 2021.11.10

---

1. táblázat

Vizsgált növény	Nyers fehérje	Nyers zsír	Nyers rost	Nyers hamu
	g/kg	g/kg	g/kg	g/kg
Szil lombos vessző	57	32	434	60
Szil száraz vessző	48	17	475	40
Nyári idősebb sarjú	125	48	275	78
Lucerna virágzásban	179	27	329	88
Silókukorica tejesviaszérésben	82	28	194	45
Lucernaszalma	100	17	430	82

Egyetlen ismert, ritkán elszaporodó károsítója van, az ún. szil olajos bogár (*Galerucella luteola* Müll.), mely apró, 4-6 mm nagyságú sárgásszürke lomb-rágó. Ellene 2000. év augusztusában kellett egy ízben védekezni csemete-állományban 0,1 l/ha Fendona 10 EC-vel.

Jelenünkben nagyon valószínű, hogy éghajlatváltozásnak vagyunk és leszünk tanúi, és erdeinkkel együtt szenvedő alanyai is. Érdemes volna tehát szakmánknak felkarolni ennek a mindent tűrő szép és hálás fafajnak az ügyét, hiszen őseink is valahol Közép- vagy Belső-Ázsiában voltak „ős-honosak” ezer valahány száz évvel ezelőtt.

POSZTEREK